

وزارت تحصیلات عالی
معینیت علمی
ریاست انکشاف برنامه های علمی
آمریت نصاب تحصیلی
کمیسیون ملی نصاب تحصیلی

رهنمود باز نگری و انکشاف نصاب تحصیلی

زمستان 1399

فهرست مطالب

1	..... مقدمه	1
1	..... مبئی	1
1	..... اهداف	1
2	..... فصل اول	2
2	..... عمومیات	2
2	..... نصاب تحصیلی	2
2	..... کریدت	2
2	..... مجموع تعداد کریدت ها	2
3	..... کتگوری مضامین دوره لیسانس	3
3	..... فیصدی کتگوری های مختلف مضامین	3
4	..... کود گذاری مضامین	4
5	..... فصل دوم	5
5	..... ساختار نصاب تحصیلی	5
5	..... 1. صفحه عنوان	5
5	..... 2. فهرست مطالب	5
5	..... 3. مقدمه	5
5	..... 4. معرفی مختصر پوهنچی	5
5	..... 5. معرفی مختصر دیپارتمنت فارغده	5
6	..... 6. نیاز سنجی	6
6	..... 7. اهداف آموزشی رشته	6
6	..... 8. نتایج متوقعه	6
7	..... 9. استراتیژی تحصیلی	7
7	..... الف) مدت دوره تحصیل	7
7	..... ب) جداول کتگوری مضامین مختلف با ذکر فیصدی، کریدت ها و کود نمبر آن:	7
9	..... ج) معرفی کود گذاری مضامین	9
9	..... د) موجودیت انترنشیپ، ستاژ و سیر علمی	9
9	..... ه) تناسب کارهای علمی و نظری	9
9	..... و) روش های آموزش و تدریس مبتنی بر نتایج و شاگرد محور (OBE-SCL) و آموزش الکترونیکی	9
9	..... ز) شیوه های ارزیابی محصلان	9
10	..... 10. جدول پلان تحصیلی سمسروار	10
10	..... 11. مفردات درسی مضامین به ترتیب ذیل در نصاب درج میگردند	10
10	..... 12. طی مراحل رسمی نصاب تحصیلی	10
12	..... ضمایم	12

مقدمه

نصاب تحصیلی بمثابة یکی از عناصر کلیدی نظام آموزش تحصیلات عالی در پروسه آموزش، تولید، انتقال و تعمیم علوم از جایگاه اهمیت ویژه برخوردار میباشد. از جانب دیگر، نصاب تحصیلی منحصراً محور اساسی در جهت تنظیم امور مرتبط به مفردات درسی، تعیین و تشخیص ظرفیت و قابلیت عضو کادر علمی و همچنان تنظیم ساختار موسساتی در نهادهای تحصیلات عالی عمل می نماید.

بدون شک؛ نیاز است تا در پروسه تهیه، انکشاف، بازنگری و تدوین نصاب تحصیلی، مهارت، تخصص، تجربه و ظرفیتهای منحصر به فرد، دست اندر کاران را در نظر گرفت و تأثیرات اجتماعی و اقتصادی نصاب مورد نظر را با در نظر داشت نیازمندیهای مارکیتهای کار و مطالبات ارتقای سویه تحصیلی به مدارج بالاتر نیز از نظر دور نداشت.

تدوین نصاب تحصیلی در مطابقت با احکام اسناد تقنینی آکادمیک و معیارهای پذیرفته شده ملی و بین المللی مستلزم رویکرد مناسب تیم ها و کسترهای موظف می باشد تا در تدوین، انکشاف و بازنگری نصابها پیوسته موضوعات مرتبط به اهداف نصاب، نیازسنجی، ساختار، کود گذاری، تناسب دروس نظری با کارهای عملی، روش های آموزش، کریدت، ارزیابی محصل و نحوه طی مراحل رسمی نصاب را در نظر داشته باشند.

این رهنمود مسولین و دست اندر کاران تدوین و طی مراحل نصاب تحصیلی را در موسسات تحصیلات عالی قادر می سازد تا نصاب های تحصیلی مورد نظر را مطابق رشته به نحوه معیاری تدوین و طی مراحل نمایند.

مبانی

این رهنمود به اساس ماده 14 قانون تحصیلات عالی ملکی افغانستان و احکام مقررۀ آموزش دوره لیسانس وزارت تحصیلات عالی به منظور انکشاف و بازنگری نصاب های تحصیلی تدوین گردیده است.

اهداف

انکشاف و بازنگری نصاب های تحصیلی به منظور برآورده شدن اهداف ذیل صورت می گیرد:

- عیار سازی نصاب های تحصیلی در مطابقت با نیازهای جامعه و بازار کار با در نظر داشت معیارهای ملی، منطقوی و بین المللی.
- به روز رسانی نصاب های تحصیلی با توجه به تحولات شگرف علوم و تکنالوژی به منظور تربیه کادرهای متخصص و پاسخگو به نیازهای ملی، منطقوی و بین المللی.

فصل اول

عمومیات

نصاب تحصیلی

نصاب تحصیلی (Curriculum) عبارت از طرح جامع، منظم و حساب شده پی است که مجموع فعالیت‌ها و فرصت‌های آموزشی (اعم از فرصت‌های زمانی، مکانی و امکانات فن آوری آموزشی) را که به طور سازمان یافته و سیستماتیک به منظور آموزش بهتر دانش، مهارت و سلوک به کار گرفته می‌شوند، در یک مسیر معین هدایت می‌کند. نصاب تحصیلی به اساس اصول آموزش محصل محور و مبتنی بر نتیجه به گونه یک بسته مدون شامل تمام بخش‌های ضروری که در این رهنمود مشخص شده اند، می باشد که به یکی از زبان‌های ملی و در صورت لزوم دید برنامه به یکی از زبان‌های خارجی تدوین و پس از طی مراحل قانونی مطابق به این رهنمود چاپ و نشر می‌گردد.

کریدت

کریدت عبارت از واحد درسی است که بر اساس آن نصاب دوره تحصیلی به تفکیک سمسترها و سهم هر مضمون در نصاب درسی تعیین می‌گردد.

یک کریدت در یک هفته درسی معادل است به:

- یک ساعت درسی نظری (50 دقیقه) یا
- دو ساعت درسی تطبیقات یا کار عملی (100 دقیقه) یا
- سه ساعت درسی ستاژ، کار ساحوی یا فعالیت‌های کلینیکی (150 دقیقه).

به این اساس یک کریدت در طول سمستر معادل به 16 ساعت دروس نظری، 32 ساعت دروس عملی و 48 ساعت دروس ساحوی می‌گردد.

یک مضمون در یک هفته (یک سمستر) حد اکثر دارای پنج کریدت می باشد. تعداد کریدت‌ها در پلان درسی سمستروار مشخص می‌گردد.

یک مضمون در عین روز بیشتر از دو ساعت درسی تدریس شده نمیتواند. کار تطبیقات استثناء در یک روز تا چهار ساعت و کارهای ساحوی می‌تواند روز مکمل باشد.

مجموع تعداد کریدت‌ها

مطابق مقرره آموزش دوره لیسانس، حد اقل کریدت‌ها در دوره لیسانس 136 کریدت (حد اقل 17 کریدت در یک سمستر) و حد اکثر آن مربوط به طول دوره تحصیلی رشته مربوطه بوده و از 21 کریدت در یک سمستر بیشتر بوده نمیتواند، یک سمستر بدون روزهای امتحان 16 هفته درسی تعیین گردیده است.

تبصره

محصل مکلف به تکمیل تمام کردیت‌های معینه که در نصاب تحصیلی دیپارتمنت فارغده و یا پوهنځی فارغده تایید گردیده، می‌باشد.

کتگوری مضامین دوره لیسانس

مضامین دوره لیسانس بر اساس مقرره آموزش دوره لیسانس به کتگوری های ذیل تقسیم بندی شده اند:

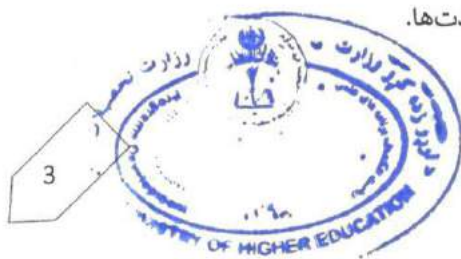
1. **مضامین اساسی (Basic Courses):** - مضامینی اند که آموزش آنها برای ورود به مضامین مسلکی و رشته لازمی می باشد و تهداب مضامین مسلکی را تشکیل می دهند.
2. **مضامین اختصاصی (Exclusive Courses):** - مضامینی اند که غیر قابل تعویض بوده و تکمیل آنها حتمی و ضروری می باشد. این مضامین در از بعضی مؤسسات تحصیلات عالی رشته اصلی را تشکیل می دهند.
3. **مضامین انتخابی (Elective Courses):** - مضامینی اند که از طرف مؤسسه تحصیلی بر اساس برنامه موجود در جریان سمسترها تدریس می گردند.
4. **مضامین همه شمول (Inclusive courses):** - مضامینی اند که در تمام پوهنځی های مؤسسات تحصیلات عالی یکسان تدریس می گردند و شامل مضامین ثقافت اسلامی، تاریخ معاصر، زبان خارجی، اساسات محیط زیست و مبادی کمپیوتر میباشد.
5. **پایان نامه:** شامل مونوگراف، سمینار، ستاژ و یا تکمیل پروژه دیپلوم میباشد که در مرحله نهائی و اکمال تحصیل نظر به نوعیت رشته آماده میشود.

مضامین پیش نیاز (Pre-requisite Subjects): مضامینی اند که اکمال موفقانه آنها قبل از ورود به مضمون بعدی ضروری می‌باشد. عدم اکمال موفقانه چنین مضامین مانع شمول محصل به مضمون بعدی میگردد. مضامین پیش نیاز شامل هر چهار کتگوری فوق الذکر شده میتواند.

فیصدی کتگوری های مختلف مضامین

مطابق مقرره آموزش دوره لیسانس، برای کتگوری های مضامین، فیصدی های ذیل تعیین گردیده است:

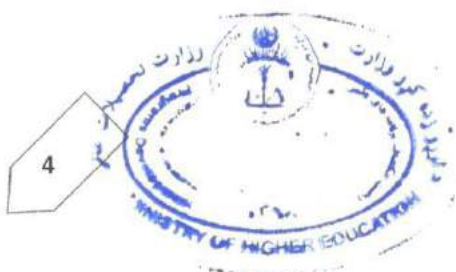
- مضامین اساسی (Basic Courses) حد اکثر 30% مجموع کردیت‌ها؛
- مضامین اختصاصی (Exclusive Courses) حد اقل 50% مجموع کردیت‌ها؛
- مضامین انتخابی (Elective Courses) به شمول مضامین همه شمول (Inclusive Courses) 12% مجموع کردیت‌ها و
- پایان نامه (مونوگراف، سمینار، ستاژ و یا تکمیل پروژه دیپلوم) 8% مجموع کردیت‌ها.

کود گذاری مضامین

مطابق ماده دوازدهم مقررۀ آموزش دورۀ لیسانس کود گذاری مضامین ذیلأ صورت میگیرد:

- هر مضمون دارای یک کود است که در آن دو حرف اول به انگلیسی برای پوهنخی و دو حرف دوم به انگلیسی برای دیپارتمنت و چهار عدد آخر کود مربوط به مضمون و سمستر می باشد که دو عدد اول بیانگر سمستر تحصیلی و دو عدد بعدی کود مخصوص هر مضمون را افاده می نماید. طور مثال: (En.Ci.0214) چنین مفهوم دارد: En – پوهنخی انجنیری، Ci- دیپارتمنت انجنیری سیول ، عدد (02) سمستر دوم تحصیلی و دو عدد آخر (14) کود مضمون مورد نظر می باشد . این دو عدد آخر برای مضامین مختلف درعین پوهنخی در صورتی که دیپارتمنت فارغده ندارد و یا در عین دیپارتمنت فارغده، قابل تکرار نیست، یعنی هر مضمون کود خاص خود را دارد.
- هرگاه یک مضمون تحت عین نام به سمسترهای مختلف با مفردات مختلف دایر گردد مانند ثقافت اسلامی کود مضمون تغییر نکرده تنها عددی که نماینده گی از سمستر می کند، تغییر می یابد. در این صورت اگر بالفرض عدد 01 کود مضمون ثقافت اسلامی را نشان دهد، پس کود این مضمون در سمستر اول 0101 در سمستر دوم 0201 در سمستر سوم 0301 در سمستر چهارم 0401 و ... می باشد. ناگفته نماند که دوحرف مخفف پوهنخی، و دوحرف مخفف دیپارتمنت بطرف چپ این چهار عدد برای پوهنخی های مختلف و دیپارتمنت های مختلف درج می گردد.
- برای سهولت بیشتر کود گذاری مضامین همه شمول، کود این مضامین چنین تعیین شده است: ثقافت اسلامی 01، محیط زیست 02، تاریخ معاصر 03، لسان خارجی 04 و مبادی کمپیوتر 05

فصل دوم

ساختار نصاب تحصیلی

قبل از اینکه به معرفی ساختار نصاب تحصیلی بپردازیم قابل ذکر است که کمیسیون ملی نصاب تحصیلی، نصاب های تحصیلی آنعده دیپارتمنت ها و یا پوهنخی های فارغده (به طور مثال فارسی، وترنری، علوم طبی ...) را که جواز قانونی و یا حکم طی مراحل خویش را از وزارت تحصیلات عالی اخذ نموده باشند، طی مراحل مینماید.

ساختار یک بسته (پکیج) نصاب تحصیلی شامل بخش ها و محتویات ذیل می باشد:

1. صفحه عنوان

- لوگوی وزارت تحصیلات عالی سمت راست صفحه و لوگوی پوهنتون یا موسسه تحصیلات عالی مربوطه در سمت چپ صفحه؛
- اسم وزارت تحصیلات عالی، پوهنتون یا موسسه و پوهنخی مربوطه در وسط دو لوگو؛
- نصاب تحصیلی دیپارتمنت یا پوهنخی فارغده دوره لیسانس در وسط صفحه؛
- سال تدوین در پایین صفحه.

2. فهرست مطالب

فهرست مطالب شامل عناوین اصلی و فرعی میباشد. تلاش گردد که از ذکر عناوین فرعی تر، جلوگیری صورت گیرد.

3. مقدمه

شامل تاریخچه پوهنتون، دیدگاه، ماموریت، ارزش ها و اهداف عمومی پوهنتون و منابع فزینی آن می گردد که به طور خلاص در این بخش توضیح داده می شود.

4. معرفی مختصر پوهنخی

شامل معلومات مختصر راجع به تاریخچه، دیدگاه، ماموریت، ارزش ها و اهداف پوهنخی و منابع فزینی آن از قبیل تعمیر، صنوف، لابراتوارها، کتابخانه و استفاده از سهولت های تکنالوژی معلوماتی می باشد. در صورتی که پوهنخی فارغده بوده و دیپارتمنت فارغده نداشته باشد، لست اعضای کادر علمی مربوطه را به تفکیک نام، تخلص، درجه تحصیل و رتبه علمی در یک جدول نیز شامل این بخش نمایند.

5. معرفی مختصر دیپارتمنت فارغده

شامل معلومات مختصر راجع به تاریخچه، دیدگاه، ماموریت، ارزش ها و اهداف دیپارتمنت و منابع فزینی آن میباشد. لست اعضای کادر علمی مربوطه به تفکیک نام، تخلص، درجه تحصیل و رتبه علمی در یک جدول نیز شامل این بخش می گردد.

6. نیازسنجی

نیازسنجی باید به سطح نیاز محصلان، بازار کار و کشور صورت گیرد و باید به دو پرسش ذیل پاسخ بدهد:

1. آیا در جامعه و بازار کار به فارغ التحصیلان این رشته، تقاضای با دوام و مؤثر وجود دارد؟
2. آیا امکانات و شرایط واقعی تحصیلی برای رشته مورد نظر موجود است یا فراهم شده می‌تواند تا فارغ التحصیلان مطابق اهداف مطروحه مؤسسه تربیه شوند؟

نیازسنجی رشته با شیوه‌های مختلف (توزیع پرسشنامه، مصاحبه و یا تدویر جلسات با اعضای کادر علمی، فارغ التحصیلان، محصلان سال اخیر و نمایندگان ادارات ذیربط دولتی و خصوصی و.....) صورت می‌گیرد.

قابل ذکر است که در این بخش توضیحات مربوط به شیوه‌های به کار رفته در نیازسنجی، نیاز کشور، بازار کار و محصلان و نتیجه تحلیل نهائی آن درج میگردد و از شامل نمودن معلومات اضافی جدا صرف نظر شود.

7. اهداف آموزشی رشته

اهداف آموزشی رشته شامل مفاهیمی اند که محصلان باید تا اكمال تحصیل آموخته، مهارت کسب نموده و در عمل تطبیق بتوانند. در حقیقت اهداف آموزشی دیپارتمنت بالای نتایج و دست آوردهای دوره آموزشی محصلان تأکید دارد. اهداف آموزشی برای یک برنامه مهم و ضروری پنداشته می‌شوند و مسایل ذیل را مشخص می‌سازند:

- نوعیت و سطح آموزشی را که محصلان قرار است به آن دسترسی داشته باشند؛
- ارابه اهداف معیاری برای ارزیابی‌های دوامدار (formative)، نهایی (summative) و ارزیابی قبل از آموزش (pre-assessment)؛
- بیان واضح و مشخص، توانایی‌های فارغان به مؤسسات و ادارات ذیربط و سهم داران بازار کار؛
- کمک به استادان در رابطه به مقایسه شیوه‌ها و استراتژی‌های آموزشی با اهداف آموزشی؛
- استفاده به حیث یک الگو و قالب برای طرح برنامه‌های آموزشی.

8. نتایج متوقعه

نتایج متوقعه دارای مراحل و سطوح متفاوت می‌باشد که به نیازمندی‌های آن تعلق دارد. نتایج متوقعه یک برنامه عادی آموزشی، در سه سطح متفاوت ذیل درجه بندی شده اند:

- نتایج متوقعه آموزشی وسیع (در سطح پوهنخی): نتایج متوقعه برنامه تحصیلی (Program Educational Outcomes) را بیان میکند؛
- نتایج متوقعه آموزشی دراز مدت (در سطح دیپارتمنت): نتایج متوقعه رشته تحصیلی (Program outcomes) را بیان میکند که بر اساس اهداف و نتایج متوقعه پوهنخی مشخص می‌گردد؛

- نتایج متوقّعه آموزشی کوتاه مدت: نتایج متوقّعه آموزشی مضمون (Course Learning Outcome) را بیان میکنند که بر اساس هدف و محتوای مضمون مشخص می‌گردد.

قابل ذکر است که نتایج متوقّعه آموزشی دراز مدت (در سطح دیپارتمنت) در این بخش و نتایج متوقّعه آموزشی کوتاه مدت (Course Learning Outcomes) در مفردات و پلان درسی هر مضمون به صورت واضح درج می‌گردند.

9. استراتژی تحصیلی

در این بخش معلومات ذیل به طور خلاصه ارائه میگردد:

الف) مدت دوره تحصیل

مدت دوره تحصیل در پوهنځی فارغده و یا دیپارتمنت فارغده چند سال را احتوا مینماید.

نوت: حد اکثر دوره تحصیل رایگان در پوهنځی های چهارساله بیشتر از دو سال و در پوهنځی های بیشتر از چهار سال بیشتر از سه سال از دوره معینه بوده نمیتواند.

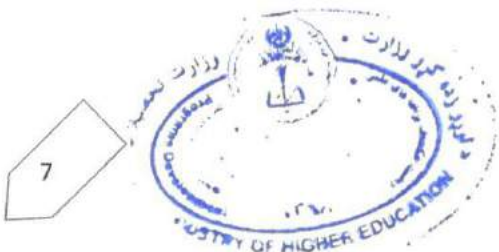
ب) جداول کتگوری مضامین مختلف با ذکر فیصدی، کریدت ها و کود نمبر آن:

در جداول زیر لست تمام مضامین هر کتگوری به ترتیب موقعیت آن در پلان درسی سمستروار با ذکر کود نمبر و تعداد کریدت های شان درج میگردد.

نوت: اگر کودگذاری در همین جداول به ترتیب صورت گیرد و بعد در پلان سمستروار انتقال گردد، کار را ساده میسازد.

1- جدول مضامین اساسی

شماره	نام مضمون	کود مضمون	کریدت مضمون
1			
2			
3			
		مجموعه کریدت ها	
		فیصدی این کتگوری	

2- جدول مضامین اختصاصی

شماره	نام مضمون	کود مضمون	کریدت مضمون
1			
2			
3			
		مجموعه کریدت ها	
		فیصدی این کتگوری	

3- جدول مضامین انتخابی

شماره	نام مضمون	کود مضمون	کریدت مضمون
1			
2			
3			
		مجموعه کریدت ها	
		فیصدی این کتگوری	

4- جدول مضامین همه شمول

شماره	نام مضمون	کود مضمون	کریدت مضمون
1			
2			
3			
		مجموعه کریدت ها	
		فیصدی این کتگوری	

ج) معرفی کود گذاری مضامین

مخففات که در کود گذاری مورد استفاده قرار گرفته، در این بخش توضیح گردد.

د) موجودیت انترنشیپ، ستاژ و سیر علمی

انترنشیپ، ستاژ و سیر علمی مهارت‌های عملی محصلان را بالا برده و در کارایی کمک شایانی می‌نماید. بناءً، ضرور است که دیپارتمنت‌ها و پوهنخی‌ها با ایجاد تفاهمنامه‌ها با نهادهای ذیربط در تقویت مهارت‌های عملی محصلان سهم بارز داشته باشند که باید شامل نصاب تحصیلی گردد.

ه) تناسب کارهای علمی و نظری

حین ترتیب پلان درسی، دیپارتمنت‌ها و پوهنخی‌ها نظر به نوعیت مضمون و تعداد کریدت آن؛ ساعات نظری، عملی و یا هردوی آن و یا ساحوی را در جدول مربوطه (جدول پلان درسی سمستروار) تقسیمبندی و درج می‌نمایند. یک مضمون نظر به محتوای آن میتواند صرف نظری و یا عملی باشد و یا هم میتواند مرکب از هر دو و یا هم ساحوی باشد؛ که در این صورت یک کریدت معادل به یک ساعت دروس نظری، دوساعت عملی و یا هم سه ساعت ساحوی محاسبه می‌گردد.

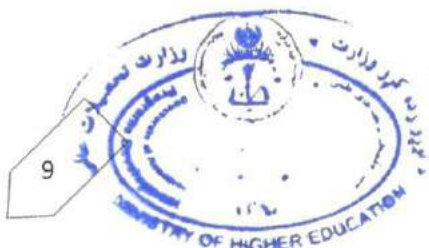
و) روش های آموزش و تدریس مبتنی بر نتایج و شاگرد محور (OBE-SCL) و آموزش الکترونیکی

شیوه‌های تدریس باید با در نظر داشت خصوصیات رشته تحصیلی و امکانات موجود انتخاب شوند. حد اکثر کوشش به عمل آید تا سهم گیری و فعالیت محصل (آموزش محصل محوری) انکشاف داده شود و همیشه باید به جای یک شیوه از چندین شیوه استفاده گردد؛ زیرا استفاده از چندین شیوه سبب تقلیل نواقص و استفاده از برتری تمام شیوه‌ها را ممکن و مشخص می‌سازد.

ز) شیوه های ارزیابی محصلان

هدف از شیوه‌های ارزیابی درحقیقت، فهم دقیق از تطبیق پلان درسی، مؤثریت برنامه و بهره گیری مؤثر محصلان است تا در صورت نیاز تغییرات لازم در شیوه تدریس یا تطبیق برنامه درسی ایجاد گردد. شیوه‌های ارزیابی مطابق مقررۀ آموزش دوره لیسانس باید مشخص و درج نصاب گردند.

نوت: اهداف آموزشی رشته، مواد درسی و شیوه های ارزیابی محصلان با هم مطابقت داشته باشند.

10. جدول پلان تحصیلی سمستر وار

- به خاطر سهولت در تدوین نصاب تحصیلی فارمت واحد پلان درسی سمستر وار طرح گردیده که هر پوهنځی (بدون دیپارتمنت‌های فارغده) یا هر دیپارتمنت فارغده درمطابقت به آن ، پلان درسی سمستر وار خود را ترتیب می‌دهد. (به ضمیمه شماره 1 مراجعه شود).
- در فارمت مذکور نام مضامین، کود مضامین، نوعیت یا کتگوری مضامین، تعداد کریدت، تعداد ساعات درسی با در نظر داشت نوعیت مضمون (نظری، عملی، ساحوی ...) تفکیک مضامین پیش نیاز و دیپارتمنت مسؤل ذکر می‌گردد. در جدول مربوطه برای مضامین انتخابی، یک یا چند مضمون بدیل نیز درج می‌گردد. تعداد کریدت‌های مضامین بدیل طوری تعیین گردد که در صورت تعویض مجموع تعداد کریدت‌های سمستر مربوطه از 21 کریدت اضافه و از 17 کریدت کمتر نگردد.
- فیصدی کتگوری‌های مختلف مضامین، نظر به تعداد مجموعی کریدت‌های دوره تحصیلی، محاسبه و شامل جدول جداگانه می‌باشد. فیصدی کتگوری‌های مختلف مضامین مطابق فورمول ذیل محاسبه می‌گردد:

محاسبه فیصدی کریدت های مضامین هر کتگوری

$$100 \times \frac{\text{مجموع کریدت های مضامین یک کتگوری}}{\text{تعداد مجموعی کریدت های دوره تحصیلی}} = \text{فیصدی کریدت های مضامین یک کتگوری مشخص}$$

11. مفردات درسی مضامین به ترتیب ذیل در نصاب درج می‌گردند:

- مفردات درسی تمام مضامین اساسی به ترتیب مطابق فارمت واحد مفردات درسی
- مفردات درسی تمام مضامین تخصصی به ترتیب مطابق فارمت واحد مفردات درسی
- مفردات درسی تمام مضامین انتخابی به ترتیب مطابق فارمت واحد مفردات درسی
- مفردات درسی تمام مضامین همه شمول به ترتیب مطابق فارمت واحد مفردات درسی (به ضمیمه شماره 2 مراجعه شود).

12. طی مراحل رسمی نصاب تحصیلی:

- الف) تائید نصاب در مجلس دیپارتمنت و درج فیصله آن با شماره پروتوکول، تاریخ جلسه، تعداد مجموعی رای دهندگان، تعداد رای موافق، تعداد رای مخالف و تعداد رای مستنکف با امضای آمر دیپارتمنت؛
- ب) تائید نصاب در مجلس شورای علمی پوهنځی و درج فیصله آن با شماره پروتوکول، تاریخ جلسه، تعداد مجموعی رای دهندگان، تعداد رای موافق، تعداد رای مخالف و تعداد رای مستنکف با امضای رئیس پوهنځی؛
- ج) تائید کمیته نصاب تحصیلی پوهنتون و درج فیصله آن با شماره پروتوکول، تاریخ جلسه، تعداد مجموعی رای دهندگان، تعداد رای موافق، تعداد رای مخالف و تعداد رای مستنکف با امضای مسؤل کمیته؛

3. تأیید نصاب در مجلس شورای علمی پوهنتون و درج فیصله آن با شماره پروتوکول، تاریخ جلسه، تعداد مجموعی رای دهندگان، تعداد رای موافق، تعداد رای مخالف تعداد رای مستنکف با امضای رئیس پوهنتون یا معاون علمی؛

13. ارزیابی نصاب تحصیلی توسط اعضای کمیسیون ملی نصاب تحصیلی

14. تأییدی کمیسیون ملی نصاب تحصیلی ریاست انکشاف برنامه‌های علمی وزارت تحصیلات عالی؛

14. در نهایت فیصله کمیسیون ملی نصاب تحصیلی بعد از منظوری و صدور حکم انفاذ آن توسط معینیت علمی وزارت تحصیلات عالی، قابل تطبیق بوده و کتباً به مراجع مربوطه ابلاغ می‌گردد.

طی مراحل نصاب تحصیلی از طریق کسترهای تدویر شده در وزارت تحصیلات عالی به هدف هماهنگی، موثریت و بهبود در پروسه بازنگری نصاب‌های تحصیلی

به منظور عیارساختن نصاب‌های تحصیلی در مطابقت به نیاز جامعه و بازار کار، وزارت تحصیلات عالی برنامه ملی بازنگری نصاب‌های تحصیلی را از طریق تدویر کسترهای مربوطه راه می‌اندازد. این برنامه به اشتراک رؤسای پوهنچی‌ها، آمرین دیپارتمنت‌ها، تعدادی از اساتید با تجربه پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلی دولتی و خصوصی و نماینده گان ادارات ذیربط؛ تحت نظر کمیسیون ملی نصاب تحصیلی و به رهبری ریاست انکشاف برنامه‌های علمی وزارت تحصیلات عالی به راه انداخته می‌شود.

بعد از تکمیل بازنگری نصاب مربوطه در کستر و تأییدی کمیسیون ملی نصاب تحصیلی با منظوری و حکم انفاذ آن از جانب مقام معینیت علمی وزارت تحصیلات عالی؛ نصاب مذکور در تمام پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی دولتی و خصوصی کشور از سمستر اول به طور یکسان قابل تطبیق بوده ضرورت به طی مراحل از طریق نهادهای متذکره نمی‌باشد.

تطبیق نصاب‌های تأیید شده از سمستر اول آغاز می‌گردد، در صورت موجودیت تقاضا و پیشنهاد دیپارتمنت و تأییدی شورای علمی پوهنچی در صنوف و سمسترهای بعدی در صورتیکه به مشکل مواجه نشوند بعد از تأییدی شورای علمی پوهنتون تطبیق شده می‌تواند.

ضمایم

ضمیمه شماره 1: - پلان درسی سمستر وار

وزارت تحصیلات عالی

پوهنتون ( )

پوهنځی ( )

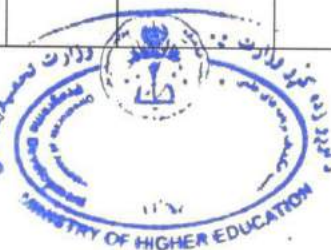
دیارتمنت ( )

سال ( ) سمستر ( )

ملاحظات	مضامین پیش نیاز	دیپارتمنت و پوهنځی مسئول تدریس	ساعات درسی هفته وار				تعداد کریبت	کد مضمون	مضمون	شماره	
			مجموع	عملی							نظری
				ساحوی	کارآموزی	لابراتوار					
									1		
									2		
									3		
									4		
									5		
									6		
									7		
									8		
								مجموعه			

مشخصات مضامین انتخابی

ملاحظات	مضامین پیش نیاز	دیپارتمنت و پوهنځی عهده دار تدریس آن	ساعات درسی هفته وار				تعداد کریبت	کود مضمون	مضمون	شماره	
			مجموع	عملی							نظری
				کار ساحوی	کارآموزی	لابراتوار					
									1		
									2		
									3		

نمونهٔ بلان درسی یک سمستر که به طور فرضی و نمونه وی جهت وضاحت بیشتر خانه پری گردیده است :

معلومات ابتدائی

اسم پوهنتون (.....)

En - مخفف اسم پوهنځی (انجینیری Engineering Faculty)

Ci - مخفف اسم دیپارتمنت (سیول Civil Engineering)

01 - نمبر سمستر (اول)

02 - نمبر سمستر (دوم)

- A1, A2 (انگلیسی 1 و انگلیسی 2) نام های فرضی مضامین همه شمول اند که در دو سمستر تحت یک نام تدریس میگردد.
- H1, H2 (مهندسی 1 و مهندسی 2) نام های فرضی مضامین مسلکی اند که در دو سمستر تحت یک نام تدریس میگردد.
- B, C, D, E, F, G, I, J, K... نام های فرضی مضامین اساسی و مسلکی اند که در سمسترهای مختلف تدریس میگردند.
- M و N نام های فرضی مضامین انتخابی اند که در سمسترهای مختلف تدریس میگردند.
- W, X, Y, Z نام های فرضی مضامین بدیل برای دو مضمون M و N است که در جدول مربوطه گنجانیده میشوند.
- کتگوری مضمون نظر به محتوای مضمون و اهمیت آن از طرف دیپارتمنت مربوطه تعیین میگردد.
- تعداد کریدت نیز نظر به محتوای مضمون و اهمیت آن از طرف دیپارتمنت مربوطه تعیین میگردد.
- مجموع تعداد کریدت در یک سمستر از 17 کمتر و از 21 بیشتر شده نمیتواند.
- یک تعداد از مضامین برای مضامین دیگر پیش نیاز است، یعنی اول باید مضمون پیش نیاز و در سمستر بعدی اصل مضمون درج گردد. مثلاً مضمون A1 (انگلیسی 1) و یا H1 (مهندسی 1) برای مضامین A2 (انگلیسی 2) و H2 (مهندسی 2) پیش نیاز اند و یا مثلاً مضامین D و F برای مضامین G و K مضامین پیش نیاز اند.
- طوریکه ملاحظه میگردد اول مضامین پیش نیاز و بعد اصل مضامین درج میگردد.

وزارت تحصیلات عالی

پوهنتون ( )

پوهنځی ( )

دیبارتمنت ( )

سال (اول) سمسټر (اول)

ملاحظات	مضامین پیش نیاز	دیپارټمنت و پوهنځی مسئول تدریس	ساعات درسی هفته وار				تعداد کریټ	کد مضمون	کود	مضمون	شماره	
			مجموع	عملی								نظری
				ساحوی	کارآموزی	لابراتوار						
	ندارد	.....	1				1	همه شمول	En.Ci.0104	A1	1	
کار صنفی	ندارد	.....	3			2	1	اساسی	En.Ci.0106	B	2	
پروژه صنفی	ندارد	.....	4			2	2	اساسی	En.Ci.0107	C	3	
	ندارد	.....	2				2	مسلكی	En.Ci.0108	D	4	
	ندارد	.....	6			6		مسلكی	En.Ci.0109	E	5	
	ندارد	.....	6			2	1	مسلكی	En.Ci.0110	F	6	
	ندارد	.....	3				3	انتخابی	En.Ci.0141	M	7	
	ندارد	.....	3			2	1	مسلكی	En.Ci.0111	H1	8	
											9	
											10	
			28			14	11	17-21	مجموعه			

مشخصات مضامین انتخابی

ملاحظات	مضامین پیش نیاز	دیپارټمنت و پوهنځی عهده دار تدریس آن	ساعات درسی هفته وار				تعداد کریټ	کود مضمون	مضمون	شماره	
			مجموع	عملی							نظری
				ساحوی	کارآموزی	لابراتوار					
	.....	.....	3				3	En.Ci.0141	M	1	
	.....	.....	2				2	En.Ci.0142	W	2	
	.....	.....	3				3	En.Ci.0143	X	3	
										4	

وزارت تحصیلات عالی

پوهنتون ( )

پوهنځی ( )

دیارتمنت ( )

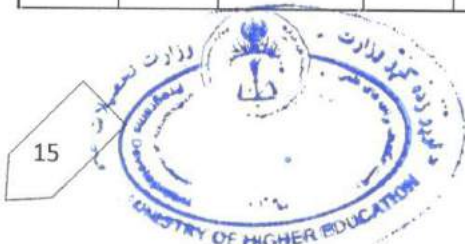
سال (اول) سمسټر (دوم)

ملاحظات	مضامین پیش نیاز	دیپارټمنټ و پوهنځی مسئول تدریس	ساعات درسی هفته وار				تعداد کریټ	کټگوری مضمون	کود	مضمون	نمبره	
			مجموع	عملی								نظری
				ساحوی	کارآموزی	لابراتوار						
	A1	.....	1				1	همه شمول	En.Ci.0204	A2	1	
کار صنفي	D	.....	3			2	1	مسلكی	En.Ci.0212	G	2	
پروژه صنفي	H1	.....	4			2	2	مسلكی	En.Ci.0211	H2	3	
	ندارد	.....	4				4	مسلكی	En.Ci.0213	I	4	
	ندارد	.....	6			6	3	اساسی	En.Ci.0214	J	5	
	F	.....	6		3	2	1	مسلكی	En.Ci.0215	K	6	
	ندارد	.....	3				3	انتخابی	En.Ci.0244	N	7	
											8	
											9	
			27	3		12	12	17-21	مجموعه			

مشخصات مضامین انتخابی

ملاحظات	مضامین پیش نیاز	دیپارټمنټ و پوهنځی مسئول تدریس	ساعات درسی				تعداد کریټ	کود مضمون	مضمون	نمبره	
			مجموع	عملی							نظری
				ساحوی	کارآموزی	لابراتوار					
	.....	.....	2				2	En.Ci.0244	N	1	
	...	.....	4				4	En.Ci.0245	Y	2	
	.....	.....	3				3	En.Ci.0246	Z	3	
										4	

نوټ: تمام جداول پلان درسی سمسټروار به همین شیوه خانه پری میگردند.

ضمیمه شماره 2: فارمت واحد مفردات و بلان درسی هفته وار مضمون

مفردات و بلان درسی هفته وار مضمون ( )	
( )	پوهنتون:
( )	پوهنځی:
( )	دپارتمنت:
( )	کود مضمون:
( )	تعداد کړیدت:
( )	نوعیت مضمون:
( )	پیش نیاز مضمون:
( )	سمستر:

شرح مختصر مضمون:

اهداف آموزشی مضمون:

نتایج متوقعه مضمون:

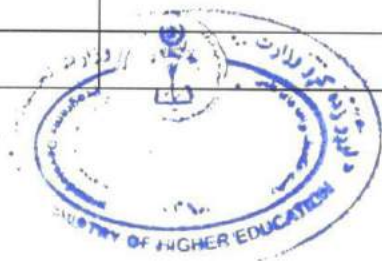
شیوه‌های تدریس و آموزش:

شیوه‌های ارزیابی محصلان:

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر فصل‌ها)

بلان تحصیلی هفته وار مضمون ( )

نظری / عملی	تعداد ساعات درسی در هفته	محتوا	هفته
			هفته اول
			هفته دوم
			هفته سوم
			هفته چهارم
			هفته پنجم
			هفته ششم
			هفته هفتم
			هفته هشتم

			هفته نهم
			هفته دهم
			هفته یازدهم
			هفته دوازدهم
			هفته سیزدهم
			هفته چهاردهم
			هفته پانزدهم
			هفته شانزدهم

فهرست منابع	
منابع اصلی	درج یک یا دو منبع جدید و معیاری قابل قبول به یکی از روشهای ستندرد مآخذ نویسی. نوت: در تمام نصاب باید از یک روش مآخذ نویسی کار گرفته شود (ترجیحاً روش APA).
منابع کمکی	درج چند منبع جدید و معیاری قابل قبول از کشورهای مختلف به یکی از روشهای ستندرد مآخذ نویسی.

ضمیمه شماره 3: فورم تایید نصاب تحصیلی

(/ /) مؤرخ ( ) شماره پروتوکول ( ) فیصله جلسه دیپارتمنت
اسم و امضای آمر دیپارتمنت

(/ /) مؤرخ ( ) شماره پروتوکول ( ) فیصله شورای علمی پوهنخی
اسم، امضا و مهر ریاست پوهنخی

(/ /) مؤرخ ( ) شماره پروتوکول ( ) فیصله کمیته نصاب تحصیلی پوهنتون
اسم و امضای آمر کمیته نصاب تحصیلی پوهنتون

(/ /) مؤرخ ( ) شماره پروتوکول ( ) فیصله شورای علمی پوهنتون/موسسه
اسم، امضا و مهر ریاست پوهنتون/موسسه

(/ /) مؤرخ ( ) شماره پروتوکول ( ) فیصله کمیسیون ملی نصاب تحصیلی
اسم، امضا و مهر ریاست پوهنتون/موسسه

(/ /) مؤرخ ( ) شماره ( ) متن حکم،	منظوری مقام محترم معینیت علمی

